

TÜRKİYE ZEYTİN-ZEYTİNYAĞI REKOLTE RAPORU-UZZK-2013-2014

ÇALIŞMANIN AMACI VE GEREKÇESİ

Bilindiği üzere, T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının 28 Temmuz 2013 tarih ve 14266 sayılı yazılarında; zeytin ve zeytinyağı üretim sezonuna ilişkin sağlıklı ve güvenilir verileri sağlamak amacıyla, 2009/2010 sezonundan itibaren olduğu gibi, bu yıl da Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi (UZZK) koordinatörlüğünde oluşturulacak “Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyeti”nce tüm zeytin yetiştirilen bölgelerde zeytin ve zeytinyağı işletmeleri, ilgili kurum-kuruluş ve kişilerle görüşerek gerçekleştirilen ulusal ürün rekoltesi tespiti çalışmalarına bu yıl da Eylül ayından itibaren başlanacağı belirtilerek, söz konusu çalışmalara gerekli desteğin verilmesi ve bu çalışmalar sonunda UZZK tarafından zeytin ve zeytinyağı sektöründe; ulusal ve uluslararası platformlarda veri kaynağı olarak kullanılmak üzere ilgili sektörel bilgilerini içeren bir rapor hazırlanacağı, bu amaçla; Konseyimiz koordinatörlüğünde bu yıl da yürütülecek olan 2013/2014 zeytin ve zeytinyağı üretim sezonu için ulusal ürün rekoltesi tespit çalışmalarına, kurumların uzman katılımı ve gerekli desteği vermeleri talep edilmiştir.

Bu çerçevede Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyimizce 29.08.2013 tarih ve 2013/37 sayılı yazı ile adı geçen kurum ve kuruluşlardan; Bornova Zeytincilik Araştırma İstasyonu, Edremit Zeytincilik Üretim İstasyonu, Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği, Marmarabirlik, Güneydoğubirlik, Doğu Akdeniz Birliği, Ege Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçı Birliği, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, İzmir Ticaret Borsası, İzmir Ticaret Odası, Ege Bölgesi Sanayi Odası, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye İstatistik Kurumu İzmir Bölge Müdürlüğü, Ticaret ve Sanayi Kontuvarı T.A.Ş, Ana Gıda A.Ş ve Ant Gıda A.Ş’ ne UZZK koordinasyonunda ki çalışmalara katılım ve destek sağlamaları amacıyla davette bulunulmuş ve aşağıda adı ve/veya yetkili temsilcisi bulunan kurum ve kuruluşların katılımı ile “Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyeti ve Çalışma Programı” oluşturulmuştur.

2013/2014 SEZONU TÜRKİYE “ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ ULUSAL RESMİ TESPİT HEYETİ VE ÇALIŞMA PROGRAMI”

	HEYET ÜYELERİ	KURUMLARI
1-	Dr. Mustafa TAN - Dr. Nejat Özlübey- Mehmet OK- A. Osman MENTEŞE- Çağatay Özcan Kokulu-İsmet UÇAR-İbrahim- AYAYDIN-Mustafa YILDIRIM-Ali Murat TEMEL- Mehmet ALP-Ahmet SUCU-Osman CAN- Sinan ERDOĞAN	ULUSAL ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI KONSEYİ (UZZK)
2-	Sedat GÜN – Emrah AKSARI-Ali SEVİNÇ	MARMARABİRLİK
3-	Cahit TUNÇ – Bülent KONSULOĞLU – Mert Murat	TARIŞ ZEYTİNYAĞI BİRLİĞİ
4-	Mustafa ŞAHİN-Özgür DURSUN-Halil KÖKTÜRK	BORNOVA ZEYTİNCİLİK ARAŞTIRMA İSTASYONU
5-	Ömer KIZILTUNÇ	EDREMİT ZEYTİNCİLİK ÜRETİM İSTASYONU
6-	Emin ERSOY	TÜRKİYE ZİRAAT ODALARI BİRLİĞİ (TZOB)
7-	A. Selim KANTARCI	TİCARET VE SANAYİ KONTUVARI T.A.Ş
8-	Mehmet CAVLI-Barış ÖZTÜRK	ANA GIDA A.Ş.
9-	Tayfun KÖRMUTLU	ANT GIDA A.Ş.
9-	Doç Dr. Mehmet GÜLER-İbrahim ÇAY	AKDENİZBİRLİK
12-	Yılmaz DÖNMEZ	ANTAKYA TİCARET ODASI, HATAY ZEYTİNYAĞI ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ
13-	Sıddık DURMAZ	NİZİP ZİRAAT ODASI
14-	Ali ERGEZER	TARSUS ZİRAAT ODASI
15-	Mustafa BAYIR	TARSUS ÇATALÇEŞME- KIRKGÖZ İÇME SUYU BİRLİĞİ
16-	Mustafa AKTAR	ŞANLIURFA ZİRAAT ODASI
18-	Hüseyin DELİKAYA (Gözlemci)	TÜİK İZMİR BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

**2013/2014 SEZONU TÜRKİYE “ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ
ULUSAL RESMİ TESPİT HEYETİ ÇALIŞMA PROGRAMI”**

TARİH	YER
16.09.2013 Pazartesi (konaklama)	İzmir-Bergama-Dikili-Ayvalık
17.09.2013 Salı (konaklama)	Ayvalık-Gömeç-Burhaniye-Havran-Edremit
18.09.2013 Çarşamba (konaklama)	Edremit-Altınoluk-Küçükkuyu-Ayvacık-Bayramiç-Ezine-Çanakkale
19.09.2013 Perşembe (konaklama)	Edincik-Erdek-Mudanya
20.09.2013 Cuma (dönüş)	İzmit-Orhangazi-Gemlik-İzmir
16.09.2013 Pazartesi (konaklama)	Germencik-İncirliova-Koçarlı-Aydın-Köşk
17.09.2013 Salı (konaklama)	Köşk- Sultanhisar-Nazilli-Bozdoğan- Yenipazar
18.09.2013 Çarşamba (konaklama)	Nazilli-Karacasu-Kuyucak-Buharkent
19.09.2013 Perşembe (konaklama)	Karpuzlu- Çine-Muğla- Yatağan-Bodrum
20.09.2013 Cuma (dönüş)	Milas-Söke-Kuşadası-Selçuk-İzmir
16.09.2013 Pazartesi (konaklama)	Manisa-Saruhanlı-Akhisar
17.09.2013 Salı (konaklama)	Akhisar-Kırkağaç-Soma
18.09.2013 Çarşamba (dönüş)	Gölmarmara-Salihli-Ahmetli-Turgutlu-Kemalpaşa-İzmir
19.09.2013 Perşembe (dönüş)	Torbali-Tire-Ödemiş-Bayındır-İzmir
20.09.2013 Cuma	Merkez-Menderes-Seferihisar-Urula-Mordoğan, Karaburun-İzmir

TARİH	YER
16.09.2013 Pazartesi	Osmaniye-K.Maraş-Şanlıurfa
17.09.2013 Salı	Şanlıurfa-Gaziantep-Kilis
18.09.2013 Çarşamba	Kilis-Hatay-Adana
19.09.2013 Perşembe	Adana-Mersin
20.09.2013 Cuma	Mersin-Antalya

ÇALIŞMA YÖNTEMİ:

Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyeti, yaklaşan üretim sezonuna en kısa sürede en sağlıklı sonuçları vermek üzere, 16 Eylül 2013-20 Eylül 2013 tarihleri arasında eş zamanlı olarak dört ayrı yörede, dört farklı uzman grubu ile çalışmalarını yürütmüş ve aşağıdaki tespitlerde bulunmuştur. Buna göre;

Türkiye toplam ağaç varlığının yaklaşık % 97' sini teşkil eden İzmir, Balıkesir, Çanakkale, Bursa, Manisa, Aydın, Muğla, Adana, Antalya, Gaziantep, Hatay, Kilis, Mersin, Osmaniye, Kahramanmaraş ve Şanlıurfa illeri ile bu illerin ilçe ve köylerinde yer alan ve yörenin çoğunluğuna örnek teşkil edebilecek zeytinliklerinden, tesadüfi olarak seçilen zeytin ağaçlarında; ağaç başına toplam zeytin miktarı, bu miktar içinde sofralık ve yağlık zeytin miktarı ile danede ki yağ randımanı ve kalitesi konusunda teksel tespitlerde bulunarak ağaç ve/veya zeytinlik bazından tüme varım yöntemi ile toplam ağaçların verim bulgularına ulaşılmıştır. Bu bulgular; yörede yaşayan ve zeytin ve zeytinyağı konusunda deneyimli olduğu kabul edilen üretici, tüccar, sanayici, kooperatif yetkilisi, gıda tarım ve hayvancılık il ve ilçe müdürlükleri teknik elemanları, ziraat odaları, üretici birlik veya dernekleri, odalar, borsalar, dernekler gibi kuruluşların uzman temsilcilerinin çapraz sorgulamalarına dayalı bulguları ile karşılaştırılmak suretiyle, heyetin üzerinde oy birliği ile mutabık kaldığı rekolte tespit rakamları olarak raporumuzda yer almıştır. Gezi programına dahil edilemeyen yörelere ait veriler ise, T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İl ve İlçe Tarım Müdürlüklerinin resmi beyanlarından yararlanmak suretiyle raporumuza ilave edilmiştir. İncelemeler sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

İZLENİM, TESPİT VE ÖNERİLER:

- Yeni fidanların her geçen yıl ürüne yatmaları ve genel olarak yörelerde yıllık yağış miktarının geçen yıl ve bu yıl yeterli olması nedeniyle kuraklığın olumsuz etkisine bağlı olarak gelişim ve verim eksikliği görülen zeytin ağaçlarında sürgün gelişimi ve verimlilik açısından iyileşmelerin devam ettiği gözlenmiştir. Bu durumun var-yok yılı üretim makası (alternans) üzerinde de olumlu etkiye sahip olduğu ve rekoltenin kararlı bir şekilde süreceği veya daha da yükselebileceği kanaatine varılmıştır. Ancak bu yılki hasat sırasında, gelecek yıl ürün verecek veya ağaçların gelişmesini sağlayacak sürgün ve filizlerin kırılmamasına özen gösterilmeli ve uygun hasat yöntemleri (elle veya mekanik hasat) uygulanmalı ve bu konuda Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımızca uygulanmakta olan kırsal kalkınma, yatırımlarının desteklenmesi kapsamında zeytin hasat makinelerine verilmekte olan desteklerin olumlu etkilerinin bu çalışmalarda da görülmesi nedeniyle artarak devam ettirilmesinin uygun olacağı belirlenmiştir.
- Yeni tesislerde dikimi gerçekleştirilecek fidanların öncelikle hangi amaçla dikileceği, bölgeye adaptasyon yeteneği vb gibi hususlara dikkat edilmediği, örneğin son zamanlarda iri daneli sofralık zeytin ile ilgili yurt dışı taleplerinin artması nedeniyle sofralık zeytin yetiştiriciliğine uygun sulanabilir alanlarda iri daneli zeytin çeşitleri tercih edilmesi gerektiği ve çeşitlerin bölgelere adaptasyonuna göre her yörede kendi çeşitlerin ön plana çıkartılması önemli görülmüştür.
- Bölgesel raporlarda ayrıntılarının görüleceği gibi bazı yörelerde çiçeklenme ve meyve tutumu döneminde görülen yağışlar ve ani sıcaklık değişimleri meyve tutumunu yer yer olumsuz etkilemiştir.
- Yağışların dengeli seyretmesi ve genel olarak geçtiğimiz yıla nazaran ağaç başına zeytin veriminin daha düşük olması nedeniyle genelde ve özellikle sulanan zeytinliklerde, suyunu koruyan su tutma kapasitesi iyi topraklarda veya seyrek meyve tutuma sahip ağaçlardan elde edilecek sofralık zeytinlerin iri kalibreli olabileceği de beklenmektedir.
- Rekolteyi etkileyen diğer unsurlardan; çiçeklenme döneminde; pamuklu bit ve çiçek sap sokan, meyve tutumu ve meyve oluşumu döneminde ise; zeytin güvesi, zeytin sineği ile meyveleri delmek suretiyle kalite ve verim kaybına yol açan zeytin kurdu (*Coenorhynchus cribripennis* Desbr.- Zeytin hortumlu Böceği) gibi zararlılara karşı yeterli olmamakla birlikte Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İl ve İlçe Tarım Müdürlükleri, Tarih, Marmarabirlik, Ziraat Odaları vb gibi kuruluşlarca uyarılarda bulunulmuştur. Bazı yörelerde geçtiğimiz yıllara nazaran ferdi ilaçlamaya daha fazla önem verildiği ancak özellikle Halkalı Leke ile ilaçlı mücadelede kullanılan bakırlı ilaçlardan yeterince başarı sağlanamadığı gözlenmiştir. Ayrıca

ağaçların genç sürgünlerinde zarar veren zeytin fidan tırtılının ve tarla faresi vb gibi zararlılar ve hastalıklara karşı mevcut uygulamalar artarak devam ettirilmeli, özel önlemler alınmak suretiyle mücadele yaygınlaştırılmalı, eğitim, yayım ve alet ekipman gerekirse ilaç desteğinde bulunulmalıdır.

- Balıkesir ilinde zeytin sineği zararlısına karşı havadan toplu ilaçlama programdan kaldırılmış, bunun yerine ya havadan organik ilaçlama ya da üreticilerin ferdi kısmi ağaç ilaçlaması veya tuzaklama yöntemleri için alt yapı hazırlıklarına devam edilememiştir. Bu nedenle bölgede zeytin sineğine bağlı önemli oranda verim ve kalite kaybı beklenmektedir. Bursa İlinde de üreticiler organik preparatlarla ve uçakla toplu ilaçlama olanaklarını araştırmışlar, yerel kaynaklardan sağladığı hibelerle biri konvansiyonel diğeri organik preparatlı olmak üzere iki kez uçakla toplu mücadele yapmışlardır. Bu çerçevede zeytin sineği sayımlarına devam edilmektedir. Sayımlarda Zeytin Sineği yoğunluğu yoğun zarar eşiğine gelmiş ancak özellikle Kuzey Ege ve Güney Ege’ de gerek ferdi gerekse toplu ilaçlama bakımından yeterli bir girişimde bulunulamamıştır.
- Zeytinin en önemli hastalığı olarak bilinen Halkalı Leke’nin, geçen yıl olduğu gibi bu yıl da İlkbahar yağışlarının etkisi ile özellikle sık dikilmiş taban arazilerde ve tekniğine uygun budanmayan zeytinliklerde yoğun yaprak dökümüne ve yetersiz meyve tutumuna yol açarak rekolteyi düşüren etkenler arasında yer almaya devam etmiştir.
- Sulama düz taban arazilerde ve yeni dikilen zeytinliklerde yapılmaktadır. Her geçen yıl kullanım oranı artmaktadır. Salma, çanak veya yağmurlama sulama görülmekle birlikte yeni tesislerde damlama sulama öne çıkmaktadır. Yaygınlaşması ile özellikle sofralık zeytin üretim ve kalitesinde iyileşmeler görülmektedir.
- Geçtiğimiz yıllarda zeytinliklerde yayılım gösteren Zeytin Solgunluğu (*Verticillium dahliae*)’ na yer yer yine rastlanılmış ancak geçtiğimiz yıllara nazaran yoğunluğunda ve üretici şikayetlerinde azalmalar görülmüştür.
- Güney Bölgelerinde Gemlik çeşidi olan ağaçlardan her yıl düzenli verim alınırken, diğer çeşitlerde istikrar olmadığı tespit edilmiştir.
- Birçok yörede “Zeytinyağları”nın kısa sürede bozulmasının esas sebebinin bilimsel saklama şartlarına uyulmaması olduğu belirlenmiştir.
- Tüm yörelerimizde üretilen zeytin ve zeytinyağları’nın ambalajlanması konusunda yeterli yatırımların yapılmamış olması sebebiyle, “pazarlama” en büyük handikap olarak kabul edilmektedir. Bölgede “kalite”li mal temininde sıkıntılar bulunmakla birlikte, yeni fidan dikimi, yetiştiricilik, budama, hasat, damla sulama vb gibi konularda da önemli eksiklikler tespit edilmiştir.
- Güney ve diğer bölgelerimizde yeni tesisler ve geleneksel zeytin ağaçlarından elde edilen salamura zeytinlerin yatırım teşvikleri ile desteklenmesinin gerektiği belirtilmektedir.
- Ülkemizde iklim koşulları ve eşsiz toprak yapısı ile çok kaliteli zeytinyağları üretebilecek potansiyele sahip olduğu ve üretilebildiği halde zeytinyağların sac, galvaniz tank veya plastik kaplarda muhafazası önemli kalite kayıplarına yol açmaktadır. Stoklama kapasitesi ve kalitesinin artırılması bakımından lisanslı depoculuk veya özel depoculuk sistemi teşvik edilerek zeytinyağların modern paslanmaz çelik hijyenik kaplarda muhafazasının sağlanması sektörün tamamının beklentisi ve talebi olmaktadır. Sektör temsilcileri bu yönlü destekleri beklemektedir.
- Taklit ve tağşişle mücadelede Bakanlığımız denetmenlerince sıkı denetimlere gerek duyulmaktadır. Yol kenarlarında markasız, uygun olmayan ambalajlarda ve kayıt dışı satışların denetlenmesinden başlayarak, taşımayı gerçekleştiren tankerler ve depolar bazında kontrollerin gerektiği belirlenmiştir.
- Sektör temsilcilerince, bölgeler arası zeytin ve yağ ticareti ve sevinde yeni düzenlemelere ve kontrollere ihtiyaç olduğu, Yerel çeşitlerin ülkesel ve uluslararası alanlarda tanınırlığının sağlanması için “coğrafi işaret tescil” “mahreç veya menşe” çalışmalarına ağırlık verilmeli ve teşvik edilmesi beklenmektedir.
- Çevre Bakanlığının Zeytin Vejetasyon Suyu ya da Karasu konusundaki çalışmaları ve çözüm önerilerini, UZZK Koordinasyonunda sektör temsilcilerinin görüşleri doğrultusunda hazırladığı rapora göre planladığı, hazırlanan raporun karasu sorununda 2 Faz dönüşüm projesinin ve diğer uygulamaların 3 yıllık bir sürece yayılması ve konu ile muhatap zeytin sıkım tesisi, prina tesisi ve diğer ilgilileri destekler uygulamalara gidilmesi neticesinde, karasuyunda bazı yörelerimizde fabrika sahiplerine ciddi para cezaları uyguladıkları bu durum da fabrika sahiplerini üretimden vazgeçme noktasına getirdiği hatta kapattıkları gözlenmiştir. İlk kez 1984 yılında başlatılan modern kontinu zeytin sıkma tesisi kurulu kapasitesi bir çok yörede ihtiyacın üzerindedir. Yeni tesislere teşvik yerine, tesislerin modernizasyonuna teşvik verilmesi

uygun görülmektedir. Mevcut zeytin ve zeytinyağı işletmelerinin en önemli sorunu olan “karasu”nun ekonomiye kazandırılması gerektiği gözlenmiştir.

- Yeni tesislere geçmişte 250 TL/dekar dikim yardımı yapılmış ve bu sayede son 7 yılda yaklaşık 66 milyon adet zeytin ağacı dikimi sağlanmıştır. Bu uygulama mevcut eski ve genellikle meyilli alanlarda bulunan geleneksel zeytinliklere de uygulanması gerekmekte, dekara düşen ağaç sayısının olması gerekenden daha az olduğu yapılacak desteklemelerle ağaç sayısında artış ve mevcut ağaçların bakımında yeni destekleme araçlarının etkin olarak kullanılmasının, kısa sürede verim ve kalitenin yükselmesinde önemli rol oynayabileceği dikkate alınmalıdır.
- Ağaç başına verimlilik hedefimize henüz ulaşılmamış görülmektedir. Ağaç başına verimliliği arttırmak üzere mevcut girdi yardımlarının artırılarak devam etmesi özellikle zeytinliklerde ve hasat ve mekanizasyona ilave destekler devreye alınması talep edilmektedir.
- Piyasa fiyatlarının bölgelere göre değişmekle birlikte kampanya başından sonuna kadar 4-5 TL arasında seyretmesi, üreticinin 1,1-1,8 TL olan sofralık zeytin, 6.73 TL olan zeytinyağı maliyetini dahi karşılayamaması anlamına geldiğinden üreticilerin çok sıkıntılı olduğu belirlenmiştir. Bu bakımdan çözüm olarak ortaya konulan ve hali hazırda verilmekte olan zeytinyağı prim miktarı üreticiler ve sektörün diğer temsilcilerince yetersiz bulunmakta, prim miktarının üretim ve kaliteyi teşvik edecek şekilde artırılması ve sofralık zeytin ve/veya ham zeytin danesi için de prim verilmesi 1 kg zeytinyağı için verilen bu yıl 50 krş olan önümüzdeki yıl için toplanan zeytinyağları için 70 krş öngörülen primin 1 kg zeytin için verilmesi, mutlaka zeytinyağı için verilecekse en az 1-1,5 TL olması önerilmektedir.
- Zeytinlerin işletmeye nakilleri sırasında kullanılan ve zeytinyağı kalite kayıplarına yol açan naylon torba veya çuvalların yerine kasalarda taşınması ve bu tür araçlara destek verilmesi gerektiği ifade edilmektedir.
- Zeytinciliğe yatırım yapmak isteyen iş adamlarının olduğu, bu sektöre yapacakları yatırımların, bir takım kredi ve muafiyetler ile özendirilmesi ifade edilmektedir.
- Üreticilerin “Pazar” sorunu’na çözüm bulunması talebinde kararlı oldukları yerinde gözlenmiştir. Bunun için büyük salamura üretim ve paketlenme tesislerinin kurulması konusunda yapılan projelere T.C. Ziraat Bankası’nca düşük faizli Tarımsal Kredi desteği sağlanması beklenmektedir.
- Girdi maliyetlerinin azaltılması konusundaki talepler çok yoğun olarak dile getirilmektedir.
- T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın zeytinde “mikoriza” uygulamalarını dikkatle takip etmesi ve bu konudaki başarılı çalışmalarını desteklemesi beklentiler arasındadır.
- T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’ nezdinde Bölgesel “Zeytincilik Araştırma Enstitüsü” lerinin kurulması önerisi destek beklenmektedir.

Bu izlenim ve saptamalar doğrultusunda tespit edilen sorunlar ve çözüm önerileri ana başlıklar halinde aşağıdaki gibidir:

• SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ:

- 1- Sektörle ilgili istatistiki veriler güncel değildir. Rekolte tahmin çalışmaları uzmanların sadece tecrübeleri ve gözlemlerine dayanarak yapılmaktadır. Uzaktan algılama sistemleri kullanılarak, bir coğrafi bilgi sistemi ve güvenilir veri tabanı oluşturulmalıdır. Başta ağaç sayısı olmak üzere, sektördeki verilerin güncelleştirilmesi gerekmektedir. Bunun için oluşturulacak projeye AB, Bakanlığımız ve Sektör Temsilcilerince destek sağlanması,
- 2- Yeni dikim alanlarına verilen yardımların geleneksel zeytin ağaçlarının gençleştirilmesine ve diğer kültürel önlemler bakımından ilave önlemler ile desteklenmesine gidilmesine, Havza bazlı destek modelinde AB’ de daha az kayırlanmış alanlar denen ve ülkemizde geleneksel meyilli alanlarda mukim zeytinlikler için ilave desteklerin verilmesi,

- 3- Düzenli ve yüksek verimli, ihracata uygun zeytin çeşitleri tercih edilmeli ve “sert çekirdekli” meyveler ile karışık dikimler önlenmelidir.
- 4- Stratejik bir ürün olması nedeniyle zeytinyağının prim sisteminin zeytinyağına değil ham dane zeytine 50 Krş ya da zeytinyağına 1-1,5 TL seviyelerine çıkarılması,
- 5- Zeytin alanlarında maden aramalarına imkan tanıyan ve Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerin Aşılattırılmasına dair Kanun’a aykırılıklar taşıyan Yeni Yönetmeliğin üreticiler arasında büyük huzursuzluklara yol açtığı ve çeşitli kurumlarca iptal davaları da açıldığından, sektörün uygun bulmadığı yeni yönetmeliğin bir an önce geri çekilerek yönetmeliğin eski haliyle yeniden yürürlüğe konulması,
- 6- Zeytinde hastalık ve zararlılarla mücadelede yeni yaklaşım ve yöntemlerin geliştirilmesi geniş spektrumlu ilaç tüketiminin minimize edilmesi, organik kökenli ilaçlarla mücadelenin teşvik edilmesi, biyolojik ve biyoteknik mücadelede kullanılan preparatların destekleme kapsamına alınması,
- 7- Fidan üretiminde bölgesel adaptasyon önemli olup, coğrafi yöre ile özdeşleşmiş çeşitlerin kendi bölgelerine dikiminin teşvik edilmesi, bölgesel bir “Envanter Prejesi” hazırlanarak kayıt dışı ağaçlar tespit edilerek, dikime uygun zeytin alanları sür’atle ağaçlandırılmalıdır.
- 8- Bölgelerde bulunan “deliceler” aşılmalı ve 300-400 m. rakımlı, bozuk orman arazilerinde “zeytinlik” tesisine izin verilmelidir.
- 9- Ülkemizin yerli zeytin gen kaynaklarının korunması ve çeşitli yollarla fidan ithalat rejiminin engellenmesi,
- 10- Zeytincilik sektöründe ürün ve üretim maliyetinin düşürülmesinde mutlak gerekli görülen ve zeytincilikte kullanılan girdilerden başta akaryakıt ve enerjinin ucuzlatılması, Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi,
- 11- Ağaç başına verimliliğin AB seviyesine yükseltilmesi için kamu destekli bir program ile bölgelere ve zeytin çeşitlerine göre uygun budama tiplerinin belirlenerek toplu ve tek tip budama uygulamaları yapılması, yaşlı ağaçların kademeli olarak gençleştirilmesi ve mekanik hasada uygun hale getirilmesi çalışmalarının desteklenmesi,
- 12- Firesiz ve hızlı zeytin toplama için mekanik hasadın özendirilmesi ve yardımcı malzemelerin temini ve üretimini kolaylaştıracak önlemlerin alınması, zeytin hasat makineleri küçük ve orta üreticilerin alımını kolaylaştırmak üzere fiyatlarının kontrolden geçirilmesi, ayrıca gövde sarsıcı gibi büyük makinaların da teşvik kapsamına alınması,
- 13- Zeytin işletmelerinde önemli bir sorun olan karasudan kaynaklanan sorunun çözülmesi için üç faz çalışan kontinü tesislerin iki faza dönüştürülmesi, veya mevcut 3 faz tesislerden çıkan karasuyun buharlaştırılacağı veya arıtılacağı merkezi sistemlerinin kurulması, dönüşüm ve tesis maliyeti konusunda sektörün desteklenmesi, Konseyimizce sektör temsilcileri ile mutabakat sağlanmış ve koordinasyonumuzda hazırlanarak Çevre Orman ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlıklarımıza Karasu Çözüm Raporu’nun bir an önce uygulanması,
- 14- Kalite kayıplarının önlenmesi için zeytinyağlarımızın, azot korumalı paslanmaz çelik tanklarda depolanabilmesinin desteklenmesi, bu kapsamda Lisanslı Depoculuğun teşvik edilmesi, “modern

laboratuvar”ların kurulması böylece her yıl iç piyasa ve ihracata uygun, kaliteli ve düzenli bir zeytinyağı arzını sağlanması,

- 15- AB’ de olduğu gibi piyasayı regüle edici fiyat ve destek modellerinin uygulanması,
- 16- Zeytinyağının önden gelen sorunlarından birisi de taklit ve tağşiştir. Yasal Mevzuatımız AB ile uyumlu hale gelmiştir. Konseyimizce piyasa takip edilmekte, kalite kontrol programı uygulanmaktadır. Taklit ve tağşişli yağ üretimi yapanlar Bakanlığımıza bildirilmektedir. Bu analizlerin yapılabilmesi için Bakanlığımız bünyesinde de Ankara, İzmir ve Bursa’da Kontrol Laboratuvarları faaliyet göstermektedir. Bu laboratuvarların sayılarının artırılması sağlanması, başta tanker ve depo bazında kontrollere ağırlık verilmesi, Tağşişli yağla ilgili kamu denetimlerinin artırılarak ve etkin hale getirilmesi,
- 17- Pazarlarda veya yol kenarlarında genellikle taklit ve tahşişli veya uygun olmayan koşullarda satım yoğun görülmekte olup üretici adı altında satılan pet ambalajlarda veya beyaz tenekelerde satılan bu zeytinyağlarının kontrol edilmesi, kayıt altına alınmasına yönelik yeni düzenlemelerin getirilmesi, küçük üreticilerin butik üretimlerinin teşvik edilmesi firma kurma ve markalaşma çalışmalarının teşvik edilmesi, sağlıklı ve standart ürünleri pazarlayabilmeleri için Gıda Kodeksinde bu üreticiler için faaliyetlerini kolaylaştırıcı yeni denetleme ve pazarlama düzenlemelerine geçilmesinin gerektiği ifade edilmekte ve bu sorunların bir an önce çözüme kavuşmalarının sağlanması beklenmektedir. “Kalite değerleri” yükseltilmeli, “paketleme” tesisleri kurulmalı ve zeytinyağı üretimi ihracata yönelik olmalı, “prina” ithalatı ve özellikle Suriye’den sınır yoluyla ülkemize giren zeytin ve zeytinyağı kesinlikle önlenmelidir.

SONUC: Bu izlemim tespit ve önerilerimiz doğrultusunda sonuç olarak; **2013/2014** sezonunda **Türkiye** genelinde zeytin ağaç sayısı, üretilecek toplam zeytin ile bundan sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ile elde edilecek zeytinyağı rekoltelerini gösterir veriler **Ek: Tablo’da** sunulmuştur.

Buna göre, İzmir, Balıkesir, Çanakkale, Bursa, Manisa, Aydın, Muğla, Adana, Antalya, Gaziantep, Hatay, Kilis, Mersin, Osmaniye, Kahramanmaraş ve Şanlıurfa illerinde ve rekolte tespit heyetlerince gidilemeyen ancak Bakanlığımız il ve/veya ilçe Tarım Müdürlüklerinden temin edinilen bilgilere göre diğer illerle birlikte Türkiye Genelinde Toplam; **136.750.764 adet meyve veren** (geçen yıla göre +5.487.509 adet yani % 4 artış), **29.395.806 adet meyve vermeyen** (geçen yıla göre -2.985.945 adet yani -%9 azalış) ağaç mevcut olup, ağaç başına ortalama **7.6 Kg zeytin verimi** (geçen yıla göre ağaç başına 3,4 kg yani -%30,9 verim düşüklüğü) ile **1.033.383 ton zeytin danesi alınacağı** (geçen yıla göre -405.098 ton yani -%28 azalma), bunun **410.162 ton’unun sofralık zeytine** (geçen yıla göre -44.868 ton yani -%10 azalış), **623.223 ton’unun yağlığa** (geçen yıla göre -360.227 ton yani -%37 azalış) ayrılacağı, bundan da ortalama **1/4,79 randıman ile 130.000** (geçen yıla göre -71.196 ton yani -%35 azalış) ton **zeytinyağı** elde edileceği, tahmin edilmiştir

2013-2014 SEZONU ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ BÖLGESEL TAHMİN HEYETLERİ RAPORLARI (DÖRT BÖLGE)

I-) 2013-2014 SEZONU ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ İZMİR’İN KUZEYİ, KUZEY EGE (BALIKESİR-ÇANAKKALE)- MARMARA(BURSA) BÖLGESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU:

Heyet, çalışmalarına 16.09.2013 tarihinde sorumluluk alanına giren İzmir’e bağlı Bergama, Dikili, Aliğa ilçelerine yaptığı ziyaretlerle başlamıştır. Bu ilçelere yapılan ziyaretlerde, arazi gözlemlerinde bulunmuş,

zeytinyağı ve zeytin üreticileri ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı İl ve İlçe teşkilatlarındaki uzman personellerle görüşmelere yer verilmiştir. Alınan bilgi ve yapılan gözlemlere göre;

Bölgede geçtiğimiz yılın dolu bir ürün yıl olması ve çiçeklenme döneminde bölge genelinde yaşanan olumsuz iklim koşulları sebebiyle meyve tutumu beklenen düzeyde gerçekleşmemiş, daha sonraki dönemde de önce zeytin sineği, arkasından da zeytin kızıl kurdu mevcut meyvelere zarar vermiştir. Ayrıca bahse konu bölgede halkalı lekeden kaynaklı yaprak dökümleri ile beraber ağaçlarda çalılışmanın olduğu gözlemlenmiş, bunun nedenleri araştırıldığında iklim koşulları ve üreticilerin zeytinden beklenen geliri elde edememeleri nedeniyle zeytinliklerine gereken bakım tedbirlerini yerine getiremediklerinden kaynaklandığı bilgisi edinilmiştir.

Zeytinyağı yurt dışı satışlarının geçtiğimiz dönemde yüksek olması sebebiyle bölgede zeytinyağı stoklarının üreticilerin öz tüketimlerine ayırdıkları miktardan geri kalanın yok denecek düzeyde olduğu bilgisi edinilmiştir.

Çalışmaya 17 Eylül 2013 tarihinde Edremit Körfezi adıyla anılan Ayvalık, Gömeç, Burhaniye Havran ve Edremit ilçelerine ziyaretlerle devam edilmiştir. Bu ilçelerde arazi gözlemleri yapılmış, zeytinyağı ve zeytin üreticileri, tüccar ve sanayicileri ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı İl ve İlçe teşkilatlarındaki uzman personellerle görüşmelere yer verilmiştir. Alınan bilgi ve yapılan gözlemlere göre;

Bahse konu ilçelerden Gömeç ve Ayvalık İlçelerindeki zeytinliklerin özellikle çiçeklenme döneminde yoğun yağış altında kalması sebebiyle meyve tutumunun olumsuz etkilendiği bilgisi edinilmiştir. Bu ilçelerin taban arazilerinde yoğun yağış sebebiyle halkalı leke hastalığının görüldüğü, bu sebeple ağaçlarda yaprak kayıplarının olduğu, çiçeklenmenin vejetasyon dönemi başında beklenen düzeyde olmasına rağmen daha sonraki dönemde meyve tutumunda olumsuz etkilendiği ve bazı mevkilerde meyve tutumunun olmadığı görülmüştür.

Edremit, Burhaniye ve Havran ilçelerindeki zeytinliklerde meyve tutumlarının tepe ve yamaçlarda taban arazilere göre daha iyi olduğu gözlemlenmiştir.

Bölgede geçen yıla göre elde edilen zeytin rekoltesinde bu yıl yaklaşık % 65 azalma beklenmektedir.

Tarım İlçe Müdürlüklerinin uzman personelleriyle yapılan görüşmelerde, bölge genelindeki zeytin sineği yoğunluğunu tespit amacıyla kurulan tuzaklarda, Haziran Ayı içerisinde iklim koşullarının uygun olması sebebiyle zeytin sineği popülasyonuna rastlanıldığı bilgisi edinilmiştir. Gerek bölgenin arazi şartları, gerekse de üreticilerin ekonomik koşulları nedeniyle zeytin sineği zararlısına karşı bireysel mücadelenin genelde yapılmadığı görülmüştür. Daha önceki yıllarda yapılan uçakla zeytin sineği mücadelesinin, üreticilerce etkili ve ekonomik olduğu, devam ettirilmemesi halinde üründe kalite ve verim kayıplarının olacağı bilgisi edinilmiştir.

Çalışmaya 18 Eylül 2013 tarihinde Çanakkale İlini oluşturan Ayvacık, Ezine ve Bayramiç ilçelerindeki rekolte tespit çalışmalarına devam edilmiştir. Bu ilçelerde arazi gözlemleri yapılmış, zeytinyağı ve zeytin üreticileri ve diğer sektör temsilcileri ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı İlçe teşkilatlarındaki uzman personellerle görüşmelere yer verilmiştir. Alınan bilgi ve yapılan gözlemlere göre;

İlkbahar aylarında bölge genelinde çiçeklenmenin iyi olmasına rağmen iklim şartlarından dolayı meyve tutum oranının düşük olduğu bilgisi edinilmiştir. Meyve çekirdek oluşum döneminde zeytin kurdu zararlısı, ardından zeytin sineği zararlısının sebep olduğu kayıplar nedeniyle rekolte miktarının geçmiş döneme oranla % 70 – 80 düzeyinde düşük olduğu gözlemlenmiştir. Ancak mevcut meyvelerin iri kalibreli olduğu, bu durumun da ürünün sofralık olarak değerlendirilmesi olasılığını arttırdığı gözlemlenmiştir.

Balıkesir İli'nin Gemlik Çeşidinin hakim olduğu Erdek ve Bandırma ilçelerinde 19 Eylül 2013 tarihinde rekolte çalışmalarına devam edilmiştir. Bu ilçelerde arazi gözlemleri yapılmış, zeytinyağı ve zeytin üreticileri ve sektörün diğer temsilcileri ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı İlçe teşkilatlarındaki uzman personellerle görüşmelere yer verilmiştir. Alınan bilgi ve yapılan gözlemlere göre;

Özellikle Erdek ilçesi sınırlarındaki zeytinliklerde yapılan incelemelerde öncelikle zeytin sineği zararlısından kaynaklanan dökümlerin yoğun olduğu görülmüştür. Tarım İlçe Müdürlüğü'nün uzman personelleriyle yapılan görüşmede, Zeytin Sineği ilk olarak Haziran ayı içerisinde arazide görüldüğü ve yapılan sayımlar sonucunda ilk ilaçlama dönemi uyarısını 04 Temmuz 2013 tarihinde verdiklerini, şu ana kadar dört ilaçlama uyarısında bulduklarını, Eylül ayı içerisinde de Güney Marmara İlaçlama Birliği tarafından Erdek, Edincik ve Marmara Adası'nda bulunan plantasyonların uçakla havadan ilaçlandığını, ilaçlama bedelinin de Güney Marmara Kalkınma Ajansı tarafından karşılandığı bilgisi edinilmiştir.

Diğer taraftan, Karşıyaka, Ocaklar, Tatlısu ile Erdek Merkezinin bazı bölgelerinde gerek toprak işleme, gerekse budama işlemlerinin yapılmadığı veya eksik yapıldığı, bunun nedeninin ise, bakım ve üretim maliyetlerinin her geçen gün artmasına rağmen zeytin ve zeytinyağı fiyatlarının bu maliyetlerin altında kalması olduğu, ayrıca bölgedeki turizm getirilerinin, zeytin yetiştiriciliğine oranla daha yüksek olmasının da üreticinin ekonomik tercihini turizmden yana kullanmasına neden olduğu bilgisi edinilmiştir.

Üreticilerle yapılan görüşmelerde bölge genelinde, özellikle taban arazilerde bulunan bakımsız zeytin bahçelerinde görülen halkalı leke hastalığı zararından dolayı tane tutumu ve meyve gelişiminin olumsuz etkilendiği bilgisi edinilmiştir. Ayrıca dikimi sık ve hava akımından yoksun zeytinliklerde geçmiş yıllara göre Karakoşnil zararlısı gelişiminin azalarak da olsa devam ettiği, bu durumun önümüzdeki dönemlerde zeytindeki rekolteyi ve kaliteyi kısmen olumsuz etkileyebileceği düşünülmektedir.

Diğer taraftan Bandırma ilçesine bağlı Edincik beldesinde bulunan Edincik Su Çeşidi Zeytin Ağaçlarındaki rekoltenin bir önceki yıl gibi yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Bursa iline bağlı Orhangazi, Gemlik, Mudanya ve İznik İlçelerinde 19 – 20 Eylül 2013 tarihlerinde yapılan incelemeler sonucunda, zeytin sineği ve zeytin güvesinin meyve nesli zararından dolayı meyve dökümlerinin olduğu görülmüştür. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın personellerinden alınan bilgilere göre Mudanya İlçesi'nde Temmuz ayı içerisinde, diğer ilçelerde ise Ağustos ayı içerisinde zeytin sineği zararlısına karşı ilaçlama uyarılarının yapıldığı bilgisi edinilmiştir. Arazi ziyaretlerinin yapıldığı dönemlerde zeytin sineğine karşı üçüncü dönem ilaçlamaların yapıldığı görülmüştür.

Diğer taraftan 2011 yılında bölge genelinde yetişen sofralık zeytinlerin orta ve ince kalibrede olması, bu ürünlerin piyasa talebinin üzerinde bir şekilde havuzlanması sebebiyle ikinci yılına yaklaşan bu ürünlerin havuzlardan çekilerek zeytinyağı olarak değerlendirildiği görülmüştür.

Bir önceki yıl zeytin rekoltesinin düşük olduğu bu bölgede, bu yıl meyve tutumunun ve gelişiminin iyi olduğu, geçen yıla göre toplam zeytin miktarında yaklaşık % 160 oranında verim artışı olacağı tahmin edilmektedir.

2-) 2013-2014 SEZONU ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ MANİSA, İZMİR KÜÇÜK MENDERES HAVZASI, İZMİR YARIMADA BÖLGESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU:

Heyet, çalışmalarına 16.9.2013 tarihinde başlamış ve sırasıyla Manisa, Saruhanlı, Akhisar, Kırkağaç, Soma, Gölarmara, Salihli, Ahmetli, Turgutlu, Kemalpaşa, İzmir, Torbalı, Tire, Ödemiş, Bayındır, Menderes, Seferihisar, Urla, Karaburun İl, ilçe ve zeytin yörelerinde incelemeler ve tespitlerde bulunmuş 20.9.2013 tarihinde çalışmalarını tamamlamıştır.

Manisa'da; Yeni fidan dikimlerinin önceki yıllara göre oldukça azaldığı ve genellikle Gemlik çeşidinin dikildiği belirtilmiştir. Bu yıl zeytin sineği popülasyonunun oldukça yoğun olduğu ve Haziran ayında İl ve İlçe Tarım Müdürlüklerince uyarılar yapılarak zeytin sineğine karşı ilaçlamaların başladığı ve ilçelere göre değişmekle birlikte 3-4 kez ilaçlamanın tekrarlandığı belirlenmiştir. Yetiştirme dönemi boyunca, Halkalı Leke, Dal Kanseri, Zeytin Güvesi, Kabuklu Bit ve Zeytin Sineğine karşı yılda 8-10 kez ilaçlama yapıldığı tespit edilmiştir.

Bu yıl ürün miktarının geçen yıla göre daha az ancak dane iriliğinin ise daha fazla olduğu üreticiler, teknik elemanlarca da belirtilmiş ve ayrıca arazide de bu durum gözlemlenmiştir.

Ayrıca ekibimizce yapılan arazi gözlemlerinde zeytin danelerinde buruşmaya neden olan kuraklık stresi kayda değer düzeyde görülmemiştir.

Yemelik zeytin üretiminin yoğun olması nedeniyle hasat elle ve/veya tarakla sıyırma şeklinde yapılmakta, hasat makinelerinin yeni yeni devreye girdiği ve her köyde yayılmaya başladığı belirlenmiştir. Elle toplamada işçi yevmiyelerinin kadınlar için 40 TL, erkekler için 50 TL civarında olacağı öngörülmektedir. Manisa'nın büyük kısmında işçi yetersizliğinin olduğu, meyvelerin zamanında hasat edilemediği belirlenmiştir. Bir işçi Gemlik çeşidinden günde ortalama; 80-90 kg, Ayvalık Çeşidinden; 50-60 kg zeytin toplamaktadır. Taşıma genellikle plastik kasalarla, yağlık olarak ayrılanlarda ise çuvallarla işletmeye götürülmektedir.

Manisa ili genelinde meyve vermeyen toplam 3.563.390 adet, meyve veren 16.897.067 adet, zeytin ağacı olduğu, ağaç başına ortalama, 7,5 kg zeytin hesabıyla toplam 126.326 ton (geçen yıla göre – 53.000 ton yani % 30 azalış) zeytin danesi elde edileceği bunun 76.230 tonunun yemeliğe (geçen yıla göre % 25 azalış), 50.097 tonunun yağlığa ayrılacağı, ortalama 5,3 randıman ile 9.471 ton zeytinyağı (geçen yıla göre %34 azalış) elde edileceği öngörülmüştür.

Akhisar: Akhisar ilçesinde yıl boyunca kabuklu bit zeytin güvesi ve halkalı leke hastalık ve zararlılarına karşı gerekli uyarıların ilçe tarım müdürlüğünce yapıldığı ve üreticilerin ilaçla mücadele yaptığı belirtilmiştir. Ayrıca bu yıl zeytin sineği popülasyonunda önemli bir artış olduğu bildirilmiştir. Haziran döneminde başlamak üzere 4. kez zeytin sineği için ilaçlama uyarısının yapıldığı belirtilmiştir.

Zeytinlik alanlarının 207.000 dekarının sulandığı, 198.000 dekar arazinin sulanmadığı belirtilmiştir. Sulanan zeytinlik alanların da % 55'i damla sulama yöntemiyle sulanmaktadır.

Gölmarmara'da; Akhisar gibi benzer özellik göstermekte olup zeytin sineği ve diğer hastalık ve zararlılar için uyarıların yapıldığı ve 3 kez zeytin sineği için ilaçlama yapıldığı bildirilmiştir.

Saruhanlı İlçe Tarım Müdürlüğünce çok yoğun bir zeytin sineği popülasyonunun olduğu belirtilmiş olup bu zararlıya karşı bugüne kadar 4.kez uyarı ve ilaçlamaların yapıldığı bilgisi verilmiştir. Sofralık zeytin üretiminin yoğun olması nedeniyle elle ve tarakla toplama yapılmakta, hasat makinesi yeni yeni kullanılmaktadır. Elle toplamada işçi yevmiyelerinin kadınlar için 35 TL, erkekler için 45 TL olacağı tahmin edilmektedir. Taşıma genellikle plastik kasalarla, yağlık olarak ayrılan zeytinler ise çuvallarla taşınmaktadır.

Kırkağaç, Soma İlçelerinde de zeytin sineği popülasyonunun yoğun olduğu ve bugüne kadar 3 kez ilaçlamanın yapıldığı bildirilmiştir ayrıca Soma ilçesinde halkalı leke hastalığının yoğun olduğu bilgisi verilmiştir.

Salihli, Turgutlu ve Ahmetli; Zeytin bahçelerinin de Salihli'de % 50-60'ı, Turgutlu'da % 65-70'i, Ahmetli'de % 30'u oranında sulama yapılmaktadır. Sulanan zeytinliklerin ise % 30'u damla sulama yöntemi ile sulanmaktadır. Çok az yeni fidan dikimi yapılmaktadır.

Her 3 ilçede de Zeytin Sineği için 2-3 kez mücadele uyarısının verildiği belirtilmiştir.

Salihli ilçesinde meyve vermeyen yaklaşık 857.000 ağacın büyük bir çoğunluğunun bu yıl ilçe tarım müdürlüğünce meyve veren ağaç kısmına aktarıldığı ve toplam 1.487.940 meyve veren ağaca ulaştığı ve kayıtlarını bu şekilde güncelledikleri öğrenilmiştir.

İzmir'de; Heyetimizce İzmir'in Bergama, Dikili, Aliğa, Kemalpaşa, Torbalı, Selçuk, Tire, Ödemiş, Bayındır, Menderes, Seferihisar, Urla, Karaburun ilçelerinde incelemelerde bulunulmuştur. İncelemeler sırasında il ve ilçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri, üretici birlikleri, üreticiler ve sektörün diğer temsilcileri ile yüz yüze görüşmeler yapılmış ve ayrıca arazi gözlemleri gerçekleştirilmiştir. Genel olarak İzmir ilinde bu yıl ürün azlığı nedeniyle özellikle zeytin sineğine karşı yeterli bir tarımsal mücadelenin yapılmadığı görülmüştür.

Kemalpaşa'da; ilaçlama ve gübreleme sadece bilinçli ve büyük üreticiler tarafından yapılmaktadır. Sulama yapılmamaktadır. Fidan dikiminin önceki yıllara göre azaldığı tespit edilmiştir.

Torbali'da; ilaçlama ve gübreleme sınırlı sayıda üretici tarafından yapılmaktadır. Sulama, sofralık çeşitlerin dikildiği alanların % 5'inde uygulanmaktadır. Çok az yeni fidan dikimi vardır.

Tire, Ödemiş ve Bayındır'da; Ürün miktarı oldukça az gözlenmiştir. İlaçlama, gübreleme ve sulama gibi bakım işlemleri çok az yapılmaktadır. Yeni dikimler ise çok azdır. Bayındır ilçesinde; zeytin ağaç varlığının % 80'lik kısmı eğimli arazide, % 20'lik kısmı ise ovada bulunmaktadır. Bu sene ovada zeytin rekoltesinin yok denecek kadar az olduğu, eğimli kısımlarda ise rekoltenin düşük olduğu görülmüştür. Bayındır da ki ürün azlığının nedenlerinin başında çiçeklenme zamanında ki yağmurlar ve meyve bağlama zamanından sonra meydana gelen ve 15 gün süren fırtınanın da meyve dökümüne neden olduğu öğrenilmiştir.

Menderes 'te; diğer ilçelerle benzer özellikler tespit edilmiş ilaçlama ve gübreleme sadece bilinçli ve büyük üreticiler tarafından yapılmaktadır. Çok az yeni fidan dikimi vardır.

Yarım Ada Yöresinden Seferihisar'da; ilaçlama, gübreleme, budama ve sulama gibi bakım işlerinin oldukça sınırlı düzeyde yapıldığı belirlenmiştir.

Urla'da; zeytinlik alanların % 5'inin sulandığı belirtilmiştir. İlaçlama ve gübreleme çok az oranda yapılmaktadır. Organik yağ üretimi yapılan alanlar olduğu belirtilmiştir.

Karaburun ise; yeni dikimler yönünden son yıllarda önemli bir artış gösteren yörelerden olup, zeytin mahsulünün geçen yıla oranla bu sene yok denecek kadar az olduğu belirlenmiştir. İlaçlama, gübreleme, sulama ve budama gibi bakım işlerine yeni yeni başlanmıştır. Yeni kurulan bahçelerde bakım işlemlerine daha çok önem verilmektedir. Bölgenin hakim çeşidi hurmalasma özelliği ile bilinen Erkence çeşididir.

- 2013-2014 SEZONU ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ AYDIN, MUĞLA BÖLGESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU: Heyet çalışmalarına 16.09.2013 tarihinde başlamış ve sırasıyla Germencik, İncirliova, Koçarlı, Aydın, Köşk, Sultanhisar, Nazilli, Karacasu, Kuyucak, Buharkent, Karpuzlu, Çine, Muğla, Yatağan, Bodrum, Milas, Söke, Kuşadası ve Selçuk il, ilçe ve zeytin yörelerinde incelemeler ve tespitlerde bulunmuş 20.09.2013 tarihinde çalışmalarını tamamlamıştır. Buna göre;

Aydın il ve ilçelerindeki zeytinliklerde yer alan ağaçların ortalama ürün miktarı en düşük (0.9-1,2 kg/ağaç) ilçeler Germencik ve İncirliova, Kuşadası iken, Bozdoğan, Karacasu ve Çine ilçeleri ise il dahilinde en yüksek (7,5-8 kg/ağaç) rekolteye sahip olduğu gözlenmiştir.

Geçen yıllarla karşılaştırıldığında; rekolte verilerinde Bozdoğan, Karacasu, Karpuzlu, Çine ve Aydın (Merkez) da ürün artışı beklenirken, diğer ilçelerde rekoltenin daha düşük gerçekleşeceği tahmin edilmiştir. Aydın ili toplam dane zeytin rekoltesinin ise geçen yıla göre yaklaşık % 30 oranında daha az olacağı saptanmıştır.

Bölgedeki ürün azalışında etki olan faktörlerin;

- Geçen yılki ürün hasadının geç dönemlere kadar (Mayıs başına kadar) devam etmesi
- İlkbahar döneminde Halkalı Leke Hastalığı kaynaklı yaprak dökümünün ağaçlarda yetersiz beslenmeyi, dolayısıyla meyve tutumunu olumsuz etkilemesi,
- Çiçeklenme dönemi zararlıları ile yeterli mücadele yapılmaması nedeniyle bu zararlıların oluşturduğu zarar
- Çiçeklenme döneminde kaydedilen yağış ve yüksek sıcaklıkların meyve tutumunu olumsuz etkilemesi olduğu tespit edilmiştir.

Yenipazar ilçesi zeytin alanlarında çıkan orman yangınında 3000 da alandaki yaklaşık 60.000 adet meyve veren çağdaki zeytin ağacının zarar gördüğü tespit edilmiştir.

Bölge genelinde meyilli ve rakımı yüksek yerlerdeki ağaçlarda ürün miktarının daha iyi olduğu, tabandaki zeytinliklerde ise, ürünün daha az olduğu veya hiç bulunmadığı bahçeler olduğu gözlenmiştir.

Genel olarak danelerin normal irilikte olduğu ancak yaz aylarındaki yüksek hava sıcaklığı ve onun yol açtığı su stresine paralel olarak Aydın (merkez), Karpuzlu, Çine ve Sultanhisar'ın bazı yörelerinde danelerin buruştuğu görülmüştür.

Bölgedeki organik üretimin yaygınlaştırılması konusunda çalışma yapıldığı, hatta Karpuzlu ilçesinde Organik Tarım Üretici Birliği kurulduğu ve organik zeytin tarımının bölge genelinde hızla yaygınlaştığı tespit edilmiştir.

Aydın ili dahilinde ki zeytin alanlarında Zeytin Güvesi zararlısı nedeniyle henüz kayda değer meyve dökümü görülmemiştir. Karacasu ilçesi Yaygın bölgesindeki zeytinlerde bu zararlının çıkış deliğine sahip zeytin tanelerinin olduğu saptanmıştır.

Bölgede hastalık ve zararlıların kontrolünde sadece sofralık zeytin üretim bölgeleri ile tabandaki bazı zeytinliklerde kimyasal mücadele uygulandığı, özellikle organik tarım alanlarında olmak üzere bölge genelindeki Zeytin Sineği mücadelesinde biyoteknik mücadelenin (Kitlesele tuzaklama) yaygınlaştığı gözlenmiştir. Bu biyoteknik mücadelede zararlıya karşı ruhsatlı Ekotrap tuzağı kullanıldığı, Germencik ilçesindeki bazı üreticilerin ise literatürde Olipe ismiyle belirtilen kendilerinin imal ettikleri pet şişe tuzağı kullanarak zararlıyı başarılı şekilde kontrol ettikleri öğrenilmiştir. Halkalı Leke Hastalığı'nın ise özellikle ilkbahar döneminde yoğun yaprak dökümüne neden olarak rekolteyi olumsuz etkileyen en önemli hastalık olduğu ve teknik talimatta önerilen takvime uygun ilaçlı mücadelenin hastalığın kontrolünde yetersiz kaldığı öğrenilmiştir. Ayrıca, ağaçlarda Vertisilyum Solgunluğu Hastalığı kaynaklı kurumaların da devam ettiği üreticiler tarafından ifade edilmiş ve Heyetimizce bu durum gözlemlenmiştir.

Bölgedeki sofralık zeytin alımı yapan işletmecilerce danelerde şekil bozukluğu olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, bölge genelinde Kızılkurt ve Zeytin Sineği zararlılarının zeytinlerin kalitesini düşüren ve sofralık olarak değerlendirilmesini olumsuz etkileyen zararlılar olduğu tespit edilmiştir.

Devlet desteğinin, hastalık ve zararlılara karşı etkin mücadeleyi de kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerektiği üreticiler tarafından belirtilmiştir. Bu kapsamda desteklemenin Halkalı Leke Hastalığı ile mücadeleyi kapsamaması ve bölgede yaygınlaşan biyoteknik mücadele desteklemesinin ticari olarak satışı olmayan pet şişe tuzağı kullanımını da içerecek şekilde artarak devam etmesine yönelik düzenlenmesinin, doğal dengenin korunması yanında özellikle üründe kimyasal kalıntı riskinin önlenmesine de önemli katkı sağlayabileceği tespit edilmiştir.

Bölgedeki üreticilerin, zeytinyağı alım fiyatlarının üretim maliyetinin altında olması nedeniyle zeytinliklerine yeterli bakım yapamadıkları, hatta bazı üreticilerin ve ortakçılarının geçen yıl zeytinleri hasat etmeden ağaç üzerinde bıraktıkları öğrenilmiştir. En önemli üretim maliyeti kalemi olan hasat maliyetini düşürmeye yönelik üreticiler tarafından sırtta ve omuzda taşınabilir özellikteki hasat makinesi kullanımının yaygınlaştığı, bunun sonucu olarak geçen sezon Germencik, İncirliova, Koçarlı, Karpuzlu ve Çine ilçelerinde üretilen zeytinlerin % 90'a yaklaşan oranda makine ile hasat edildiği öğrenilmiştir.

Bölgede üreticilerin zeytinyağı alım fiyatlarının düşük olması nedeniyle ürünlerini zorunlu haller dışında toptan satmama eğiliminde oldukları ve stokta bekleterek küçük partiler halinde, markasız ambalajlı olarak satmaya çalıştıkları öğrenilmiştir. Ancak, düşük gelirleri olması ve borçları bulunması yanı sıra, son günlerde zeytinyağı alım fiyatındaki artış ve bu yıla ait zeytinyağı prim desteği son başvuru tarihini dikkate alarak ellerindeki zeytinyağını sattıkları öğrenilmiştir. Buna göre, Aydın ili genelinde üreticilerin elindeki tahmini stok zeytinyağı miktarının geçen yılki üretimin %20'si oranında (4.000-5.000 ton civarında) olduğu tahmin edilmiştir.

Ayrıca, bölge genelinde kayda değer sofralık zeytin stoğunun bulunmadığı ve yeşil sofralık zeytin alımına

başlandığı (Domat Çeşidi için 80-100 adet/kg baremli zeytin alım fiyatı 4,00 TL/kg) öğrenilmiştir. Bölgede ufak kalibra ve düşük fiyat nedeniyle üretici depolarındaki eski mahsul sofralık zeytinlerin % 90'nının, sofralık zeytin alımı yapan işletme depolarındaki (toplam 20-25 bin ton kapasiteye sahip) zeytinin % 20'sinin zeytinyağı elde edilmek üzere işlendiği öğrenilmiştir.

Bölgede ortalama olarak erkek yevmiyesinin 60 TL/gün, kadın yevmiyesinin ise 35 TL/gün olduğu öğrenilmiştir.

Muğla İli dahilindeki Merkez, Yatağan, Bodrum ve Milas ilçelerinde;

Geçen yıl ile karşılaştırıldığında; bu yıl ağaçlardaki ortalama ürün miktarının Merkez ve Yatağan ilçelerinde geçen yılki veriler civarında (4,0-4,5 kg/ağaç zeytin), Milas ve Bodrum ilçelerinde ise yaklaşık % 90 oranında daha düşük olacağı (1 kg/ağaç zeytin) tahmin edilmiştir. Muğla İli geneli dikkate alındığında ise; ağaç başına ortalama ürün miktarı, toplam dane zeytin ve zeytinyağı rekoltesinde yaklaşık % 57 oranında azalış olacağı tespit edilmiştir.

Buna göre, bölgede 2007 yılından itibaren azaldığı gözlenen ardışık yıllar arasındaki rekolte farklılığının artmaya başladığı, dolayısıyla periyodisitenin şiddetlendiği tespit edilmiştir.

Bölgede özellikle ilkbahardaki çiçeklenme döneminde kaydedilen yağışlar meyve tutumunu olumsuz etkileyerek rekolte düşüşünde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca, ürünün genel olarak meyilli alanlarda daha iyi olduğu gözlenmiştir. Tabanlarda ve vadi içlerindeki zeytinliklerde ise ürünün daha az olmasında veya hiç olmamasında esas etkenin Halkalı Leke Hastalığı kaynaklı yoğun yaprak dökümü olduğu tespit edilmiştir. Bu hastalığa karşı ilaçlı mücadele yapan üreticilerinin yeterli başarı sağlayamadıkları, ilaçlama zamanının yanlış veya ilaçların hastalığa karşı etkisiz olduğu yönünde kanaat uyandığı öğrenilmiştir. Solgunluk Hastalığı kaynaklı kurumaların tabanlardaki zeytinliklerin yanında meyilli alanlarda da görülmeye devam ettiği öğrenilmiştir.

Ağaçlarda ürün miktarının az olduğu danelerde su stresine dayalı buruşmanın olmadığı ve gelecek yıl ürün verecek sürgün gelişmesinin olduğu gözlenmiştir. Bu durumdaki danelerde yoğun Zeytin Sineği zararı olduğu gözlenmiştir.

Bölgede ürün satış gelirinin üretim maliyetini karşılamaması nedeniyle üreticilerin bahçelerine yeterli bakım uygulamadıkları, hatta geçen yıl ortaklık uygulamasında sadece ürünün hasat edilmesi karşılığında bahçeden alınan ürünün 2/3'nün ortakçıya verildiği tespit edilmiştir.

Ayrıca, bölge de organik tarımın geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapıldı öğrenilmiştir.

Bölgede maliyetin düşürülmesine yönelik yaygınlaşmakta olan ve Milas bölgesinde % 25 oranına ulaşılan makinalı hasat ile ilgili olarak üreticilerin yaptığı hasat makinesi alım başvurusunun sadece % 50'nin (440 adet talebi 250'si) devlet desteği ile karşılanabildiği, bu konuda bölgeye daha fazla devlet desteği tahsis edilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Bakanlığımızca bu yıl zeytinyağına verilecek olan prim miktarının da üretim maliyetlerinin yüksek, ürün fiyatlarının düşük olması nedeniyle yeterli olmadığı ve arttırılması en az 1,5 TL/kg gerektiği, ayrıca prim desteğinin kaliteli üretimi teşvik edecek şekilde düzenlenmesi gerektiği üreticiler tarafından ifade edilmektedir.

Bölgedeki üreticiler zeytinyağı fiyatlarındaki olumlu gelişme ve ürün prim başvurusu bitiş süresini dikkate

olarak ellerindeki stok zeytinyağını satmaya başladıkları ve şu anda Merkez, Yatağan ve Milas ilçelerinde geçen yıl elde edilen zeytinyağı rekoltesinin %15'i civarında (toplam 2000 ton civarında), Bodrum ilçelerinde ise %50'ini oluşturacak miktarda (toplam 750 ton civarında) zeytinyağının üreticilerde stokta olduğu beyan edilmektedir.

Ayrıca, geçen yıl Zeytin Sineği zararı ve dane iriliğinin yetersizliği nedeniyle Milas bölgesinde tahmin edilen sofralık zeytin miktarından yağlığa kayması sonucu tahmin edilenden yaklaşık 1000 ton fazla yağ rekoltesinin elde edildiği belirtilmiştir.

İzmir ili dâhilindeki **Selçuk'** ta ise;

Bölge üretimindeki var-yok yılı makasının, çok belirgin şekilde görüldüğü, bu yılın yok yılı olarak değerlendirilebileceği tespit edilmiştir.

İlçe dahilindeki zeytinliklerde danelerin normal irilikte olduğu, su stresine dayalı buruşma dahi olmadığı ve gelecek yıl ürün vermeye yönelik iyi bir sürgün gelişimi gerçekleştiği gözlenmiştir. Danelerde yoğun Zeytin Sineği zararı olduğu saptanmıştır.

Bölgede ilkbaharda çiçeklenme dönemini de kapsamak üzere yağış kaydedildiği, bu durumun tozlaşmayı olumsuz etkilemesi yanında özellikle taban zeytinliklerde ve vadi içindeki ağaçlarda yoğun yaprak dökümleri oluşturan Halkalı Leke Hastalığı'nı teşvik ettiği saptanmıştır. Bölgedeki zeytinliklerde Solgunluk Hastalığı ile ilgili üretici şikâyetlerinin devam etmekle birlikte önceki yıllara göre azaldığı öğrenilmiştir.

BULGULAR : Ege ve Marmara Bölgelerinde, 2013/2014 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler aşağıda **Ek: Tablo'da** sunulmuştur.

Buna göre, İzmir, Balıkesir, Çanakkale, Bursa, Manisa, Aydın, Muğla, İllerinde ve rekolte tespit heyetlerince gidilemeyen ancak Bakanlığımız il ve/veya ilçe Tarım Müdürlüklerinden temin edinilen bilgilere göre diğer ilçelerdeki zeytinliklerde 95.096.413 adet **meyve veren** (geçen yıla göre 976.811 adet yani %1 artış), **15.925.487** adet **meyve vermeyen** (geçen yıla göre 2.619.588 adet yani %20 artış) olmak üzere toplam 111.021.900 adet zeytin ağacı (geçen yıla göre 3.596.399 adet yani % 34 artış) mevcut olup, ağaç başına ortalama **7,32 Kg. zeytin verimi** (geçen yıla göre -3,62Kg yani -%33 azalış) ile **634.212 ton zeytin danesi** (geçen yıla göre 395.089 ton yani -%38 azalış) alınacağı, **bunun 271.796 ton'unun sofralığa** (geçen yıla göre 26.054 ton yani -%9 azalış), **362.416'unun yağlığa** (geçen yıla göre 361.684 ton yani %49 azalış) ayrılacağı, yaklaşık **1/5.04 randıman** ile **70.605 ton (yetmiş bin altı yüz beş ton)** (geçen yıla göre 74.565 ton yani % 51 azalış) **zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

Saygılarımızla.

**2012/13 SEZONU TÜRKİYE “ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ
ULUSAL (EGE-MARMARA) RESMİ TESPİT HEYETİ VE DESTEKLEYEN KURULUŞLAR**

**ULUSAL ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI KONSEYİ
(UZZK)**

**Dr. Mustafa TAN
Dr. Nejat ÖZİLBEY
Mehmet OK
A. Murat TEMEL
Mehmet ALP
Çağatay Özcan KOKULU
İsmet UÇAR
İbrahim AYAYDIN
A.Osman MENTEŞE
Mustafa YILDIRIM
Osman CAN
Sinan ERDOĞAN**

**BORNOVA ZEYTİNCİLİK ARAŞTIRMA
İSTASYONU**

**Mustafa ŞAHİN
Özgür DURSUN
Halil KÖKTÜRK**

**EDREMİT ZEYTİNCİLİK ÜRETME
İSTASYONU**

Ömer KIZILTUNÇ

TARIŞ ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI BİRLİĞİ

**Cahit TUNÇ
Bülent KONSULOĞLU
Mert MURAT**

MARMARABİRLİK

**Emrah AKSARI
Sedat GÜN
Ali SEVİNÇ**

**TÜRKİYE ZİRAAT ODALARI BİRLİĞİ
(TZOB)**

Emin ERSOY

ANA GIDA A.Ş-KOMİLİ

**Mehmet CAVLI
Barış ÖZTÜRK**

**ANT GIDA A.Ş
Tayfun KÖRMUTLU**

TİCARET VE SANAYİ KONTUVARI T.A.Ş

A. Selim KANTARCI

4- 2013-2014 SEZONU ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ GÜNEY VE GÜNEYDOĞU BÖLGESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU:

RAPOR

KONU : “T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı”nın 28 Ağustos 2013 tarih ve “92061122-105-06” sayılı yazısı gereğince “Adana, Antalya, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Mersin, Osmaniye ve Şanlıurfa İl, İlçe ve Köy’lerindeki zeytinliklerde “2013-2014 yılı dönemi Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi”nin tespit edilmesi.

İNCELEME : Doğu Akdeniz Zeytin Birliği temsilcisi Mehmet Güler ve İbrahim Çay, Antakya Ticaret Odası ve Hatay Zeytinyağı Üreticileri Derneği temsilcisi Yılmaz Dönmez, Nizip Ziraat Odası temsilcisi Sıddık Durmaz, Tarsus Ziraat Odası temsilcisi Ali Ergezer, Tarsus Çatalçeşme-Kırkgöz İçme Suyu Birliği temsilcisi Mustafa Bayır ve Şanlıurfa Ziraat Odası temsilcisi Mustafa Aktar tarafından belirlenen hususlar aşağıda maddeler halinde sunulmuştur.

1. 2013-2014 yılı sofralık zeytin rekoltesi’nin geçen yıla göre % 7,94 daha az olacağı, zeytinyağı rekoltesinin ise geçen yıla göre % 6,4 daha fazla olacağı tahmin edilmiştir.
2. UZZK **Bölge temsilciliklerinin** bir an önce tesis edilmesi önem arz etmektedir.
3. Gemlik çeşidi olan ağaçlardan her yıl düzenli verim alınırken, diğer çeşitlerde istikrar olmadığı tespit edilmiştir.
4. Bölgemizde, “salamura” konusundaki yatırımların teşvik edilmesi sağlanmalıdır.
5. Bölgede “Sarıağaç Kurdu” ve “Kızılağaç Kurdu” zararlıları’nın oldukça yaygılaştığı tespit edilmiştir.
6. Üreticilerin “Pazar” sorunu’na çözüm bulunması için büyük salamura üretim ve paketleme tesislerinin kurulması konusunda düşük faizli Tarımsal Kredi desteği sağlanmalıdır.
7. Girdilerin azaltılması konusundaki talepler dikkate alınmalıdır.
8. Budama konusunda Bölgesel kurslar düzenlemesi sağlanmalıdır.
9. Bölgede “Zeytinyağları”nın kısa sürede bozulmasının esas sebebinin bilimsel saklama şartlarına uyulmaması olduğu belirlenmiştir.
10. Hasat edilen zeytinlerin, fabrikaya nakledilmesi hususunda bilimsel kaidelere riayet edilmediği ve kalite kaybına neden olduğu, ayrıca, zeytinlerin sıkıldıktan sonra, “depo”lanması konusunda bilgi eksikliği ve teknoloji yetersizliği bulunduğu görülmüştür.
11. T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın zeytinde “mikoriza” uygulamalarını dikkatle takip etmesi ve bu konudaki başarılı çalışmalarını desteklemesi sağlanmalıdır.
12. Bölgemizin en büyük ihtiyaçlarından birisi olan “Stok” ünitelerinin oluşturulması sağlanmalıdır.
13. Üretilen zeytin ve zeytinyağları’nın ambalajlanması konusunda yeterli yatırımların yapılması gerekmektedir.

14. “Zeytin”e prim verilerek “*kayt dışı*”nın azaltılması gerektiği belirlenmiştir.
15. Mevcut zeytin ve zeytinyağı işletmelerinin en önemli sorunu olan “karasu”nun ekonomiye kazandırılması gerektiği gözlenmiştir.

ÖNERİLER :

- 1) Bölgesel bir “**Envanter Projesi**” hazırlanarak, kayıt dışı ağaçlar tespit edilerek, dikime uygun **zeytin alanları** sür’atle, **ağaçlandırılmalıdır**.
- 2) Düzenli ve yüksek verimli, **ihracata uygun zeytin çeşitleri** tercih edilmeli ve “sert çekirdekli” meyveler ile karışık dikimler önlenmelidir.
- 3) Bölge’de bulunan “**deliceler**” aşılmalı ve 300-400 m. rakımlı, bozuk orman arazilerinde “**zeytinlik**” tesisine izin verilmelidir.
- 4) Yetiştiricilik, **budama**, hasat ve damla sulama sorunu çözümlenmeli, ilgili konularda kurslar düzenlenmeli, Bölgede “**salamura yeşil zeytin**” talebi doğrultusunda gerekli alt yapı öncelikli olarak hayata geçirilmelidir.
- 5) “Doğu Akdeniz Bölgesi”nde “**stok ve depolama üniteleri**” teşvik edilmeli ve “**modern laboratuvar**”lar kurulması sağlanmalıdır.
- 6) “**Kalite değerleri**” yükseltilmeli, “**paketlenme**” tesisleri kurulmalı ve zeytinyağı üretimi ihracata yönelik olmalı, “prina” ithalatı önlenmelidir.

SONUÇ

: “Güney ve Güneydoğu”da, 2013/2014 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler aşağıda sunulmuştur

“Adana, Antalya, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Mersin, Osmaniye ve Şanlıurfa İl, İlçe ve Köy’lerindeki zeytinliklerinde “**yapılan çalışmalara göre**”; “**Güney ve Güneydoğu Bölgesi**”nde toplam **49.313.507,00** adet (+44.595 %009) dikili zeytin ağacının mevcut olduğu, bunun % 75.96’sı olan **37.462.167,00** (+4.552.066 % 14) adet’inin meyve veren yaşta olduğu, % 24.04’ü olan **11.851.340,00** (4.507.471 -%28) adet’inin ise henüz meyve vermeyen ağaçlar olduğu tespit edilmiştir. Yıl sonunda geçen yıla çok yakın yani **338.878** ton mahsul elde edileceği, ağaç başına verimin **9.05 Kg.** (-0,96 Kg -% 10) olduğu, hasadı beklenen zeytin miktarının % 27,55’i olan **93.361** (-8.051 -% 8) ton’unun sofralığa, % 72.45’u olan **245.518** ton’unun (+8.891 %4 yağlığa, ise sofralığa ayrılarak toplam bundan da 1/4.36 verimle **56.341** (elli altı bin üç yüz kırk bir) ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

2013/2014 SEZONU TÜRKİYE “ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ ULUSAL (GÜNEY-GÜNEYDOĞU BÖLGESİ) RESMİ TESPİT HEYETİ VE DESTEKLEYEN KURULUŞLAR

1-	Doç Dr. Mehmet GÜLER –İbrahim Çay	DOĞU AKDENİZ ZEYTİN BİRLİĞİ (AKDENİZBİRLİK)
2-	Yılmaz DÖNMEZ	ANTAKYA TİCARET ODASI, HATAY ZEYTİNYAĞI ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ
3-	Sıddık DURMAZ	NİZİP ZİRAAT ODASI
4-	Ali ERGEZER	TARSUS ZİRAAT ODASI
5-	Mustafa BAYIR	TARSUS ÇATALÇEŞME-KIRKGÖZ İÇME SUYU BİRLİĞİ
6-	Mustafa AKTAR	ŞANLIURFA ZİRAAT ODASI

2013/2014 SEZONU TÜRKİYE ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTE TAHMİNİ

İLLER	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg.)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
BALIKESİR	10.826.051	543.244	6,7	72.704	26.407	46.296	9.448	5
ÇANAKKALE	4.848.060	530.096	7,9	38.234	6.984	31.250	6.339	5
MANİSA	16.897.067	3.563.390	7,5	126.327	76.230	50.096	9.101	6
AYDIN	22.058.345	5.871.777	5,5	120.421	26.308	94.113	17.343	5
MUĞLA	14.922.828	1.355.315	4,1	60.837	5.474	55.364	11.073	5
İZMİR	15.970.314	3.292.106	4,2	67.694	6.146	61.548	12.552	5
BURSA	9.573.748	769.559	15,5	147.995	124.246	23.748	4.750	5
MERSİN	8.481.880	4.392.596	8,0	67.855	20.357	47.499	9.500	5
KİLİS	2.212.348	493.248	11,0	24.336	6.000	18.336	4.584	4
ŞANLIURFA	1.017.449	587.861	14,0	14.244	4.273	9.971	2.493	4
KAHRAMANMARAŞ	1.255.290	370.055	10,0	12.553	3.766	8.787	1.757	5
GAZİANTEP	5.100.431	1.141.173	12,0	61.205	16.000	45.205	11.301	4
ANTALYA	3.526.737	788.345	9,0	31.740	9.522	22.218	4.444	5
ADANA	2.205.988	928.187	8,0	17.648	5.294	12.354	2.471	5
HATAY	11.888.323	2.651.688	8	95.107	23.892	71.215	17.804	4
OSMANİYE	1.773.721	498.187	8	14.190	4.257	9.933	1.987	5
MARDİN	283.416	174.450	18	5.117	4.615	502	100	5
TEKİRDAĞ	1.032.770	113.550	12	12.167	11.010	1.158	232	5
DENİZLİ	974.314	318.918	19	18.784	10.464	8.320	1.664	5
YALOVA	799.409	127.378	11	8.517	8.478	40	8	5
TRABZON	62.374	14.240	13	801	801	0	0	0
TOKAT	1.190	1.710	6	7	7	0	0	0
ARTVİN	25.905	1.859	17	435	386	49	10	5
BURDUR	48.750	11.390	11	549	124	425	85	5
ZONGULDAK	510	168	5	2	2	0	0	0
SAKARYA	217.551	65.530	26	5.753	2.754	2.999	600	5
BİLECİK	262.013	130.286	9	2.464	2.464	0	0	0
ESKİŞEHİR	29.986	39.806	6	188	188	0	0	0
SAMSUN	16.789	5.745	6	102	102	0	0	0
ADYAMAN	114.613	402.435	11	1.260	776	484	94	5
BARTIN	78	150	13	1	0	1	0	0
ISPARTA	13.149	3.425	36	470	339	131	26	5
KARAMAN	233.541	145.143	12	2.845	1.667	1.178	236	5
KASTAMONU	9.715	2.446	6	60	60	0	0	0
KOCAELİ	36.554	9.060	15	538	535	2	0	5
ORDU	1.070	1.250	10	11	11	0	0	0
RİZE	0	50	0	0	0	0	0	0
SİNOP	25.122	14.600	7	182	182	0	0	0
ŞIRNAK	3.365	3.830	12	41	41	0	0	0
DİYARBAKIR	0	3.000	0	0	0	0	0	0
UŞAK	0	28.560	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	136.750.764	29.395.806	7,6	1.033.384	410.162	623.223	130.000,9	4,79

